

PRIMEIROS PEQUENOS CENTROS DE EMBALAXE DE OVOS DA RAZA GALIÑA DE MOS

Desde a Federación de Razas Autóctonas de Galicia-Boaga e mais desde a Asociación de Avicultores da Raza Galiña de Mos-Avimós impulsouse a creación dunha rede de pequenos centros de envasado ou embalaxe de ovos co obxectivo de ofrecerlles aos consumidores uns alimentos máis sans. En maio de 2016 xa temos en funcionamento seis centros de embalaxe autorizados para clasificar ovos de Galiña de Mos procedentes de explotacións avícolas artesanais.

DIEGO ROIS

Veterinario da Federación de Razas Autóctonas de Galicia-Boaga

Director técnico da Asociación de Avicultores da Raza Galiña de Mos-Avimós

Actualmente existe en Galicia unha crecente demanda pola instalación de pequenas explotacións produtoras de alimentos que están a ser un importante complemento á renda agraria, proporcionándolle a un tipo de consumidores uns alimentos que piden.

No caso da avicultura, Galicia foi unha rexión na que sempre existiron pequenos galiñeiros de autoconsumo nos que se criaban galiñas cruzadas coa raza autóctona galega, a Galiña de Mos. Tras a aposta pola recuperación da raza feita hai uns anos por diversos organismos, hoxe a Galiña de Mos é a de maior censo entre as razas avícolas españolas, segundo os datos do Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente.

O crecemento dos pequenos produtores avícolas estase a ver favorecido pola publicación do Decreto 216/2011, do 10 de novembro (DOG do 24 de novembro de 2011), da Consellería do Medio Rural e do Mar da Xunta de Galicia, polo que se establecen as normas zootécnicas e sanitarias das producións avícolas artesanais e se crea o Rexistro Galego de Ex-

plotacións Avícolas Artesanais (RGEAA). Esta norma é unha vella aspiración de Avimós para que os pequenos produtores avícolas teñan amparo legal, cara a legalizar as súas pequenas explotacións realizando os programas sanitarios esixibles pola lexislación e poñendo no mercado produtos de calidade sanitaria contrastada. As normativas existentes ata esa data non permitían, en moitos casos, a comercialización das producións avícolas dos pequenos produtores ao non quedar reflectidas as súas ganderías na lexislación vixente.

A produción oveira coa raza autóctona estase a basear, en parte, en pequenas explotacións avícolas que sintonizan con moitos dos consumidores que están a demandar produtos locais, de proximidade e con garantías.

Cara á comercialización do ovo para consumo por parte das explotacións avícolas artesanais, na normativa existente –Regulamento (UE) 1308/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013, polo que se crea a organización común de mer-

cados dos produtos agrarios, e Real Decreto 226/2008, do 15 de febreiro, polo que se regulan as condicións de aplicación da normativa comunitaria de comercialización de ovos– obsérvase como os produtores con menos de 50 galiñas poñedoras poderán venderlle os ovos ao consumidor final tanto *in situ* na propia granxa coma nun mercado local, nestes casos incluso exceptuándose o mercado obrigatorio na casca, sempre que no lugar de venda se atope información sobre o nome, os apelidos e o enderezo do criador, ou ben a razón social.

Non obstante, actualmente hai unha demanda cada vez maior para a comercialización en establecementos de venda polo miúdo e locais de hostalería de pequenas cantidades de produtos que proveñen de explotacións avícolas artesanais perfectamente reguladas pola autoridade competente. Neste caso, as normativas existentes específicas da comercialización do ovo indican que a súa venda será posible sempre que exista unha clasificación e un mercado do ovo nun centro de envasado ou embalaxe.

Na actualidade, a maioría dos centros de envasado de ovos atópanse en mans da grande industria, onde os pequenos produtores artesanais non poden acceder. Por iso, desde a Federación de Razas Autóctonas de Galicia-Boaga e desde a Asociación de Avicultores da Raza Galiña de Mos-Avimós impulsouse a creación dunha rede de pequenos centros de envasado ou embalaxe de ovos procedentes de granxas inscritas no Rexistro Galego de Explotacións Avícolas Artesanais e da raza autóctona, con instalacións acordes ao seu volume de produción. Desta maneira poderáselles ofrecer aos nosos consumi-

dores cada vez mellores alimentos, uns ovos máis sans.

Para o desenvolvemento desta estratexia creouse a *Guía para a instalación de Centros de Embalaxe de ovos da raza Galiña de Mos, procedentes de granxas inscritas no Rexistro Galego de Explotacións Avícolas Artesanais. Aplicación do sistema de auto-control baseado nos principios do APPCC*, elaborada por representantes de Avimós, de Boaga e do Servizo de Seguridade Alimentaria da Subdirección Xeral de Programas de Control de Riscos Ambientais para a Saúde, pertencente á Consellería

de Sanidade da Xunta de Galicia. Esta guía foi aprobada o 12 de xuño de 2015 pola Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública da Consellería de Sanidade, e pódese descargar no enderezo da web do Sergas (http://srv.sergas.es/gal/DocumentacionTecnica/docs/SaudePublica/alimentos/Guia_para_Instalacion_Centros_Embalaxe_definitivo.pdf) ou ben na web de Avimós.

Tal como se indica nas normativas existentes, a venda de ovos deberá cumprir o seguinte, tendo en conta os diferentes supostos:

O produtor pode vender ovos con destino ao consumidor final

Na granxa	Sen necesidade de marcado nin etiquetaxe	En ambos os casos: - Rexistro de cantidades totais vendidas ao día - Non se poden vender con categoría de calidade nin de peso
Nun mercado público local ou en venda a domicilio	Deberán ir marcados (excepción: produtor de < 50 galiñas que indique o seu nome e a súa dirección no punto de venda, como é o caso da avicultura artesanal)	

Marcado dos ovos

Todos os ovos vendidos para consumo humano directo (en fresco) deben ir marcados cun código na súa casca que identifique o lugar de produción. Deberá ser facilmente visible, claramente lexible e ter unha altura mínima de 2 mm:

Primeiro dígito	Código da forma de cría	0: produción ecolóxica 1: campeira 2: chan (non permitido para Galiña de Mos) 3: gaiolas (non permitido para Galiña de Mos)
Dúas letras seguintes	Código do Estado membro	ES no noso caso
Resto de díxitos	Identificación da granxa	Numeración do REGA

Etiquetaxe dos estoxos

Os estoxos que conteñan ovos de categoría A deberán levar nunha das súas caras exteriores, en letras claramente visibles e perfectamente lexibles:

O código do centro de embalaxe	En España comeza por ES14...	
A categoría de calidade	"Categoría A"	
A categoría de peso	XL (≥ 73 g)	Cando sexan de diferentes tamaños indicárase o peso neto mínimo dos ovos en gramos e a indicación "ovos de tamaños diferentes" ou termos equivalentes
	L (≥ 63 e < 73 g)	
	M (≥ 53 e < 63 g)	
	S (< 53 g)	
A data de consumo preferente	Non deberá superar un prazo superior a 28 días despois da posta	
O sistema de cría das galiñas	Ovos de galiñas criadas en gaiola, no chan, campeiras, ecolóxicas...	
A explicación do significado do código do produtor, dentro ou fóra do estoxo, coa seguinte información:	Primeiro dígito: forma de cría das galiñas	
	Dúas letras seguintes: Estado membro de produción	
	Resto de díxitos: granxa de produción	
Número de ovos envasados	Opcional se poden contarse sen abrir o envase	
NON SERÁN OBRIGATORIOS	LOTE (data de duración mínima indicada claramente e, en orde, día e mes)	
	MARCA DE IDENTIFICACIÓN (indicación do código do centro de embalaxe)	

Venda de ovos a granel

Deberá facilitarse a seguinte información ao consumidor (de acordo ao especificado con anterioridade) de forma clara e lexible:

- A categoría de calidade
- A categoría de peso
- O sistema de cría das galiñas
- A explicación do significado do código do produtor
- A data de consumo preferente

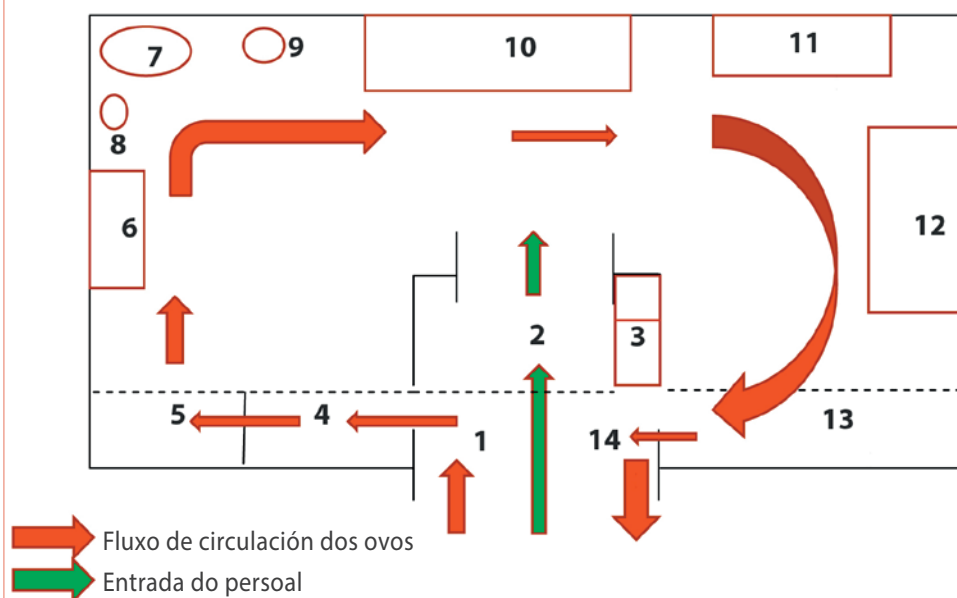
Deberá facerse tamén unha recomendación de consumo, como a de manter os ovos en refrixeración tras a compra.

Polo tanto, cando os ovos non son comercializados a través da venda directa ao consumidor final teñen que ser marcados e clasificados nun centro de embalaxe. A data de maio de 2016 existen seis centros de embalaxe autorizados para clasificar ovos de Galiña de Mos

procedentes de explotacións avícolas artesanais.

Na *Guía para a instalación de Centros de Embalaxe de ovos da raza Galiña de Mos, procedentes de granxas inscritas no Rexistro Galego de Explotacións Avícolas Artesanais. Aplicación do sistema de autocontrol baseado nos principios do APPCC* indícanse os contidos mínimos para este tipo de instalacións. Debemos

ter presente que un pequeno centro de embalaxe ou envasado de ovos é unha industria sanitaria, polo que debe cumprir os requisitos esixidos para este tipo de instalacións, aínda que se presupoña un pequeno volume de clasificación de ovos. Na páxina 30 da guía podemos ver este plano que serve como exemplo dun centro de embalaxe de ovos da raza Galiña de Mos procedentes de explotacións avícolas artesanais, cun único local:

Tanto no caso de que exista un único local como centro de envasado coma no caso de dispoñer de máis dun local para facer as actuacións de clasificación e almacenamento, débese ter en conta que o fluxo de circulación dos ovos será nun sentido cara a adiante, evitando desta maneira contaminacións cruzadas e garantindo a óptima hixiene en todas as etapas desde a clasificación ata o envasado.

1-Entrada de ovos recollidos: depositaranse na estantería aberta existente.

2-Vestiario: unha vez deixados os ovos desde o compartimento 1, o persoal accede ao vestiario, que poderá ser aberto na entrada.

3-Taquillas: dúas taquillas. Nunha estará a roupa limpa de traballo e o calzado e na outra os produtos de limpeza.

4-Estantería de metal aberta de preselección: neste paso preseleccionamos os ovos, apartando os sucios ou rotos, que quedan na mesma estantería. Os ovos seleccionados pasan a 5.

5-Estantería de metal aberta de ovos seleccionados: colocamos os ovos seleccionados.

6-Mesa auxiliar: para axudar a preseleccionar os ovos, se fixera falta.

7-Lavabo.

8-Papel secante.

9-Cubo con bolsa de plástico.

10-Mesa de clasificación: nesta mesa farase a clasificación dos ovos, a miraxe, o marcado e o pesado de oveira.

11-Estantería pechada: para almacenar rexistros, etiquetas, selos e tinta de marcado.

12-Almacén/estantería de envases e embalaxes: almacenaranse as oveiras proporcionadas polo provedor.

13-Estantería de metal aberta para ovos clasificados: na que se almacenan as oveiras e os ovos clasificados.

14-Recollida de ovos clasificados: saída e recollida dos ovos envasados.

Exemplos de como instalar un pequeno centro de embalaxe de ovos de Galiña de Mos seguindo a guía

Vista exterior dunha caseta de aproximadamente 7x3 m. Na entrada debe existir un vestiario para cambiar a roupa e o calzado, con gardarroupas. Accederemos ao interior a través doutra porta. Polos laterais existirán ventás para poñer, por un lado, os ovos que entran e, do outro, os que saen xa clasificados

A disposición, o deseño, a construción, o emprazamento e o tamaño do local permitirán un mantemento, unha limpeza e unha desinfección axeitadas con auga quente e potable etc.

Vistas dun pequeno centro de embalaxe nun local de construción existente, con vestiario nun dos laterais, que podería estar tamén na entrada